הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר טהרה

קרית ספר על משנה תורה, הלכות טומאת אוכלים

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרית ספר על משנה תורה, הלכות טומאת אוכלים

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-טומאת-אוכלים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה א 5
הלכה ד 6
הלכה ה 6
הלכה ו 6
הלכה יח 7
הלכה יט 7
הלכה כג 8
הלכה כד 8
הלכה כה 8
פרק ב 8
הלכה א 8
הלכה ג 9
הלכה ז 9
הלכה ח 10
הלכה ט 10
הלכה יב 10
הלכה יג 10
הלכה יד 11
הלכה טו 11
הלכה יז 11
הלכה יח 11
הלכה כ 12
הלכה כא 12
הלכה כב 12
הלכה כג 12
הלכה כד 12
הלכה כה 13
הלכה כו 13
הלכה כח 13
פרק ג 13
הלכה א 13
הלכה ד 14
הלכה ה 14
הלכה ו 14
הלכה ט 15
הלכה י 15
פרק ד 15
הלכה א 15
הלכה ב 16
הלכה ד 16
הלכה ה 16
הלכה ז 16
הלכה יא 16
הלכה יב 17
פרק ה 17
הלכה א 17
הלכה ו 17
הלכה ח 17
הלכה י 17
הלכה יא 18
הלכה יג 18
הלכה יט 18
הלכה כב 18
פרק ו 18
הלכה א 18
הלכה ב 19
הלכה ג 19
הלכה ד 19
הלכה ז 19
הלכה י 19
הלכה יא 19

הלכה יב 19
הלכה יג 20
הלכה יד 20
הלכה טו 20
הלכה יח 20
פרק ז 20
הלכה א 20
הלכה ד 20
הלכה ו 21
הלכה ז 21
הלכה ח 21
הלכה ט 21
פרק ח 21
הלכה א 21
הלכה ב 22
הלכה ד 22
הלכה ו 22
הלכה ח 22
הלכה ט 22
הלכה י 23
הלכה יד 23
הלכה יז 23
הלכה יט 24
פרק ט 24
הלכה א 24
הלכה ב 24
הלכה ג 24
הלכה ד 25
הלכה ה 25
הלכה ו 25
הלכה ז 25
הלכה ח 25
הלכה ט 25
הלכה י 26
הלכה יא 26
פרק י 26
הלכה א 26
הלכה ה 27
הלכה ו 27
הלכה ח 27
הלכה ט 27
הלכה יג 27
הלכה יד 28
הלכה טז 28
הלכה יז 28
פרק יא 29
הלכה א 29
פרק יב 29
הלכה א 29
הלכה ג 29
הלכה ד 30
הלכה ו 30
הלכה ז 30
פרק יג 30
הלכה א 30
פרק יד 31
הלכה א 31
פרק טו 31
הלכה א 31
פרק טז 31
הלכה א 31
הלכה ח 31
הלכה י 31

פרק א

הלכה א

מצות קפז שצונו לדון בדין טומאת אוכלין ומשקין והכשרן כמו שכתוב בתורה. כל אוכל המיוחד לאדם מקבל טומאה וכל שאינו מיוחד לאדם אינו מקבל טומאה אלא אם כן חשבו עליו ויחדו למאכל אדם וכדתנן פרק שמיני דטהרות כל המיוחד למאכל אדם טמא עד שיפסל מאכילת כלב וכל שאינו מיוחד וכו' טעמא משום דכתיב מכל האוכל אשר יאכל ודרשינן בת"כ יכול אף אוכלי בהמה יהו מטמאים באויר כלי חרס תלמוד לומר האוכל דהוי אוכל אדם דהאוכל משמע האוכל המיוחד יכול שאני מוציא אוכלי בהמה שחשב עליהם לאדם תלמוד לומר כל אוכל יטמא יכול כל אוכל ת"ל אשר יאכל פרט לאוכל סרוח וכו'. ואין מקבל טומאה עד שיבלל תחלה כדתנן פרק ג' דעוקצין כל האוכלין המיוחדים לאדם צריכין הכשר ואינם צריכין מחשבה וכתיב וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם וכו' וכתיב מכל האוכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא למדנו שאין אוכל מוכשר ומתוקן לקבל טומאה עד שיבואו עליו מים פעם אחת ואפילו הוא נגוב עתה כדדרשינן בת"כ ממים על זרע ונפל מנבלתם עליו דמשמע בתר הכי אף משניגב שלא הקפידה תורה אלא שירד לו הכשר טומאה פעם אחת דשוב אינו נעקר ממנו. והשבעה משקין הן המים והטל והשמן והיין והחלב והדם והדבש דכתיב בסיפיה דקרא דאשר יבוא עליו מים יטמא וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא ויש לדרוש המקרא כך אשר יבא עליו מים או כל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא האוכל וכל הני נמי משקה נינהו יכול מי תותים ומי רמונים ומי פירות ת"ל אשר יבא עליו מים מה מים מיוחדים שאין להם שם לווי אף אני ארבה את הטל היין השמן והדבש והחלב והדם שאין להם שם לווי ומוציא אני את מי פירות שיש להם שם לווי ודבש דבורים אין לו שם לווי דבש סתם מיקרי דדבש צרעין לא הוי דבש סתם ובתוספתא דשבת תניא מנין לדם שהוא משקה שנאמר ודם חללים ישתה ומנין ליין דכתיב אשקך מיין הרקח וכתיב ודם ענב תשתה חמר ודבש שנאמר ויניקהו דבש מסלע ושמן דכתיב משתה שמנים וכו' וחלב דכתיב ותפתח את נאד החלב ותשקהו וטל דכתיב וימץ טל מן הגזה מלא הספל מים ודם דכתיב את מקור דמיה ואומר ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד לחטאת ולנדה ובת"כ אשר ישתה זו הדם דכתיב ודם חללים ישתה וגו'. ואינם מכשירים עד שיפלו על האוכלים ברצון הבעלים כדדרשינן בת"כ וכי יפול מנבלתם על כל זרע זרוע וגו' טהור הוא וכי יותן מים על זרע וגו' טמא הוא כתיב זרע בטהור וטמא וזרע משמע בין מחובר בין תלוש בין אוכל אדם בין אוכל בהמה ונתינת מים משמע בין מתן בידי

שמים בין מתן אדם ולהכי מוקמינן לקרא דטהור במחובר ובאוכל בהמה ובמתן בידי שמים דאי מחובר מכשיר ליכא זרע שלא הוכשר ואי אוכל בהמה אפילו אוכל אדם חזי לבהמה ואי מתן בידי שמים טמאת הכל דכולהו זרעים מן מי גשמים קא רבו ואם כן קרא דטמא הוי בתלוש ובאוכל אדם ובמתן בידי אדם דהוי כרצונו דאי שלא מרצונו אפילו מתן בידי אדם לא מכשיר דכתיב כי יתן וקרי כי יותן דכי יותן דומיא דכי יתן מה כי יתן לרצונו ולדעתו אף כי יותן שנתרצה והמשקה סרוח אינו מכשיר כדתניא בתוספתא דטהרות פ"ט וטעמא כדמשמע בת"כ משום דכתיב אשר ישתה דמשמע ראוי לשתות אדם כאוכל שהוא ראוי לאדם ועוד דאית ליה שם לווי דלאו מים סתמא מיקרו וכו' וכיון שהוכשר האוכל אף על פי שהוא נגוב עתה מקבל טומאה כדילפינן וכן שאר מי פירות ילפינן לעיל דאין מכשירין דאית להו שם לווי כדאמרינן וכן אין מקבלין טומאה כלל כדתנן פ' בתרא דתרומות.

הלכה ד

שבעה משקין טמאים ושאר כל המשקין טהורין והראב"ד ז"ל כתב שלא מצא ששאר משקין לא יקבלו טומאה כלל והרי מתני' היא שאר כל המשקין טהורים ואי ר"ל דאינם מכשירים הוה ליה לתנא למיתני אינם מכשירים בפירוש וילפינן טומאת משקין מדכתיב וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא סוף פרק קמא דפסחים כרבי מאיר וכן בפרק רביעי דטהרות ספק משקין ליטמא טמא משום דטומאת עצמן מן התורה לטמא אחרים דרבנן כתנא קמא דרבי יוסי.

הלכה ה

זתים וענבים שלא הביאו שליש אין משקה שלהם מכשיר ואינו מקבל טומאה כדדרשי' לענין מעשר מדכתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך דבר שתזרע ותצמיח יצא פחות משליש שאינו מצמח כדילפי' פרק קמא דראש השנה ואמר בשם רבי התם בירושלמי דזתים וענבים שלא הביאו שליש משקין היוצאין מהן אינם מכשירים דכיון דילפינן לענין מעשר דאינם חייבים לא חשיבי נמי משקה להכשיר וה"נ לקבל טומאה וכו'.

הלכה ו

דברים שאינם נאכלים לאדם מפני הנאת גופן אלא מפני טעם שנותנים במאכלות או מפני הריח או המראה אינם מקבלים טומאה כדתנן פ"ג דעוקצים ומייתי לה פרק בא סימן ואמר נמנו וגמרו דאין נקחין בכסף מעשר ואין מטמאין טומאת אוכלין דכל מידי דלא עביד לאוכל אלא להטעים הקדרה לא מטמא והוא הדין לריח ולמראה דלאו אוכל הוו וקרא אוכל קאמר מכל האוכל אשר יאכל וכו'. השבת משנתן טעם בקדרה אינו

מתטמא כדתנן פ"ו דעוקצין משום דהשליך כל כחו בתבשיל ונשאר כזבל. ותמרים וגרוגרות בקדרה עדין הן מתטמאין עד שיפסלו מאכילת אדם כדתניא בתוספתא. העוקצים והקור דהוו כעץ תנן ליה נמי התם ושלקן וטיגנן אמר וכו' בכל מערבין דהוו אוכל וחרצנים וזגים תניא בתוס' אף על פי שכנסן לאוכלין בטלה דעתו וזתים וענבים הקשים אם כנסן לאוכלין מקבלין טומאה ובתוספתא מצאתי דבטלה דעתו. וכפניות ופגין ובוסר וקצח הוו אוכל כדתנן להו התם וכו'. לולבי זרדים וחרובין תניא להו נמי התם דמשימתיקו טמאים טומאת אוכלין ושל ערל ועלי הלוף השוטה והתם תניא עלי הלוף בהדי חרדל ותרמוסין ושאר כל הנכבשין דמטמאין טומאת אוכלין אפילו לא המתיקו דהוו אוכל ונראה דהוי טעות דבמתני' תנן התם עלי לוף שוטה בהדי של ערל ולולבי זרדין וכו'. עלי הזתים שכבשן אינו אוכל וכן כשות של כשות והנץ.

הלכה יח

דבש בכוורתו מטמא טומאת אוכלין כדתניא פרק הספינה דהא דתניא לא אוכל ולא משקה משני אביי התם דלא נצרכה אלא לשתי חלות ואם רדה הדבש משירסק הוי משקה כדתנן סוף עוקצין לב"ה דבש הזב מכוורתו מתטמא טומאת אוכלין אם חישב עליו לאוכלין כדתניא בריש ברייתא דטהרות וכדמשמע פ' הספינה.

הלכה יט

השמן הקרוש אינו אוכל ולא משקה חשב עליו כשהוא קרוש בין לאוכלין בין למשקין בטלה דעתו ובתוספתא תניא לאוכלין מטמא טומאת אוכלין למשקין בטלה דעתו וע"כ כשהוא קרוש מיירי דאי אינו קרוש בכל דוכתא משמע דשמן חשיב משקה וכמו שכתב ר"ת פרק הקומץ רבה דהא דפסקי' התם הלכתא כרבי שמעון שזורי דיין דוקא הוי תחלה ולא שמן ודבש איירי בקרוש ואם כן מה שכתב הרב ז"ל בין לאוכלין בין למשקין בטלה דעתו היינו בקרוש וחזר ונמחה כמו שהוסיף הר"ש ז"ל על דברי ר"ת ז"ל פרק שלישי דטהרות אבל ניטמא ואחר כך קרש ונימוח הוי תחלה לעולם וכמו שכתב הרב ז"ל ריש פרק תשיעי ובתוספתא דקתני לאוכלין מטמא וכו' איירי שנטמא קודם שקרש ולא נימוח אחר כך וכן הדם שקרש חשב עליו למשקין בטלה דעתו כדתניא התם בתוספתא בהדי שמן וכן דבש כדתניא נמי התם בההיא תוספתא גופא ומייתי לה הר"ש ז"ל פרק שלישי דטהרות ושאר כל מיני פירות לא אוכל ולא משקה וחשב עליו לכל בטלה דעתו כדתניא בההיא תוספתא. והשלג חשב עליו לאכילה בטלה דעתו דקרוב הוא להיות משקה יותר מאוכל כדתניא נמי התם ומייתי לה פרק כל היד ניטמא מקצתו לא ניטמא כולו דאינו חבור אלא כל קורט בפני עצמו חשוב ואינו טמא אלא מקום מגע טומאה נטהר מקצתו

כגון חשב עליו למשקה ונטמא טומאת משקין סלקא ליה השקה במקוה כשאר מים ולא משום טבילה דאין אוכל ומשקה נטהרין במקוה דלא כתיב טבילה אלא באדם וכלים אבל יין ולא שום משקה אין להם טהרה אלא מים ומשום זריעה דכי משיק להו הוו להו חיבור מים שבכלי עם מי המקוה ובטילו להו גבייהו כדתנן שתילי תרומה שנטמאו ושתלן טהור מלטמא אלמא מטהרת להו זריעה ומים במים זו היא זריעתן כן כתב רש"י ז"ל פרק כל היד העבירו על גבי כלי חרש הטמא מטמא כולו שם פרק כל היד אקשינן סיפא דקתני נטהר כולו למימרא דניטמא כולו והא אמרת נטמא מקצתו לא ניטמא כולו ושני אביי כגון שהעבירה על אויר תנור ושרץ בתוכו דהתורה העידה על כלי חרש אפילו מלא חרדל דכולו אפילו מה שאין נוגע בו טמא מן האויר כדכתיב כל אשר בתוכו וגו'.

הלכה כג

החלב שבכחל שחשב עליו בטלה דעתו וטהור ושל קבה טמא טומאת אוכלין כשחישב עליו כדתניא בההיא תוספתא.

הלכה כד

ענבים משהלך הדורך בהן שתי וערב מתטמאין טומאת משקין והגרגרים השלמים מתטמאין טומאת אוכלין כדתני בתוס' דטהרות פרק עשירי ומייתי לה הר"ש ז"ל התם וכן הזתים משיטענו בקורת בית הבד כתנא קמא דרבי שמעון בההיא תוספתא והגרגרים השלמים הוו אוכל.

הלכה כה

הערלה וכלאי הכרם ושור הנסקל שנשחט ועגלה ערופה בין נשחטה או נערפה וצפורי מצורע ופטר חמור ובשר בחלב ובשר פרה אדומה והפגול והנותר אע"פ שכולן אסורים בהנאה מתטמאין טומאת אוכלין:

פרק ב

הלכה א

האוכלין כל זמן שהן מחוברין אפילו בשורש קטן שיכולין לחיות ממנו אין מקבלין טומאה כדתנן פרק ג' דעוקצין וכדילפינן לעיל פרק ראשון דאין מקבל טומאה אלא בתלוש וכל שאינו יכול לחיות ממנו הוי כתלוש. ויחור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפה שאינו יכול לחיות טמא כרבנן דפליגי במתניתין אר' יהודה ומייתי לה שלהי פרק העור והרוטב ובעי רב פפא מהו שיעשה יד לחברו תיקו ופרש"י ז"ל כשיכול לחיות ונפשח ממנו יחור אחד אחר שאינו יכול לחיות אם נעשה האחד בית יד לזה השני ומביא

לו טומאה א"נ אם האילן נעשה יד להביא טומאה לייחור שנפשח ואינו יכול לחיות כפי' הרב ז"ל.

הלכה ג

ירקות שצמקו באיביהן ככרוב ודלעת אינן מתטמאין אף על גב דהן כתלושין כמין שאין ראוין לאכילה ואם לקטן לייבשן מקבלין טומאה עד שיבשו אף על גב דלא קיימי למאכל וכדתניא התם ס"פ העור והרוטב. וכן אילן שיבש פירותיו הן כתלושין כדאמרינן התם הא שאר פירות מטמאי (ה"ד) והראב"ד ז"ל כתב ואולי מבכורים גמרי לה דקתני יבש האילן מביא ואינו קורא קתני יבש דומיא דנקצץ וכו'. תאנים שיבשו באיביהן מטמאי טומאת אוכלין במקומן מימרא דשמואל פרק העור והרוטב מדאיצטריך קרא גבי אבר ובשר המדולדלין בבהמה ומעורין כחוט השערה למעט שלא יטמאו טומאת נבלה דכתיב כי יפול מנבלתה אינו קרוי נבילה עד שיפול לגמרי אפילו הכי מיטמו טומאת אוכלין והכי נמי הכא אף על גב דלענין שבת הוו כמחוברין לענין טומאת אוכלין הוו כתלושין. בעל חי כיון שמת או נשחט אף על פי שהוא מפרכס מקבל טומאה דאף על גב דלא הותר באכילה עד שתצא נפשה אוכל מיהא הויא וכדתנן פרק העור והרוטב וכדאמרינן פרק שלישי דגים מאימתי מקבלין טומאה משימותו כדתנן פרק שלישי דעוקצין דע"ח כב"ה ומייתי לה פ"ק דחולין דף ע"ח פ' בהמה נולד בהן טרפה שם בעיא דרב חסדא נולד בדגים סימני טרפה מהו תיבעי למ"ד טריפה חיה ותיבעי למ"ד אינה חיה דלמ"ד טרפה חיה נימא דוקא בהמה דנפיש חיותה או דילמא אפי' למ"ד אינה חיה היינו בהמה דיש במינה שחיטה אבל דגים לא תיקו. האבר או הבשר המדולדלין בבהמה או חיה שאינם יכולין לחיות אם הוכשרו מקבלין טומאה במקומן כדתנן פרק העור והרוטב דף קכ"ו דדוקא לענין נבלה וכו' דאמרינן כי יפול עד שיפול אינו קרוי נבלה אבל לענין טומאת האוכלין הוו כתלושין וכו' נשחטה הבהמה הוכשרה בדמיה כרבי מאיר במתניתין שהבהמה כולה כמו יד לאבר זה ובעי רבה בגמרא אם בחייה נמי תהיה כולה יד לאבר או לא תיקו וכו'.

הלכה ז

השוחט בהמה חיה או עוף הוכשר כל הבשר בדם דדם הוי אחד משבעת משקין המכשירין וכיון שיצא הדם דרך כל הבשר בשחיטה הוכשר כל הבשר ואם לא יצא דם לא הוכשר הבשר כת"ק דרבי שמעון דמתניתין פרק השוחט דף ל"ג וכו'.

הלכה ח

אין הכשר בפירות מחוברין ולא במים המחוברין פירות מחוברין כדילפינן לעיל פרק א' מים מחוברין מדכתיב בכל כלי כדדרשינן בת"כ יכול אף הן בבורות שיחין ומערות יהו מכשירין תלמוד לומר אשר ישתה מה שתיה מיוחדת שיש עמה מחשבה וכו' יכול אפילו חשב שירדו לדורות וכו' תלמוד לומר בכלי יטמא שתלוש מן הקרקע ואפילו שאבם קודם וכדאמרינן.

הלכה ט

קשות שנטעה בעציץ והגדילה אף על פי שיצאת חוץ לעציץ אינה מקבלת טומאה כדתנן פרק שני דעוקצין ומייתי לה ס"פ העור והרוטב דכיון דיצאה לחוץ שיונק מריח הארץ הויא כמחובר ומה שכתב הרב ז"ל אף ע"פ אפשר דה"ק אף על פי שיצאת לחוץ דוקא מה שיצא לחוץ הוא דאינו מקבל טומאה אבל מה שהגדילה בתוך העציץ מקבל טומאה וכ"ש כשגדלה לבד ולא יצא ממנה לחוץ שמקבל טומאה מה שגדל הואיל ולא יצא לחוץ ודוחק וכו' ועציץ נקוב הוי כארץ כדתנן התם בין להכשר בין לקבל טומאה וכדילפינן ס"פ המצניע מדכתיב על כל זרע זרוע אשר יזרע ריבתה התורה טהרה אצל זרעים כאשר יזרע משמע כדרך שאדם מוציא לזריעה למעוטי מחובר כל דהו להכי אהני זריעות יתירא ומיהו שאינו נקוב תלוש גמור הוא וכדי שורש קטן הוא דהוי נקוב דבבציר מהכי לא הוי ראוי להריח לחלוחית הקרקע וכדאמרינן ס"פ המצניע וכלי גללים כלי אדמה הוו כנקובין כיון שהשרשי' יכולין לבקוע בהן וכדתנן התם פרק ב' דעוקצין.

הלכה יב

עציץ מלא עפר הוי כטבלא שאינו כלי קבול וכדתנן התם בטבלה שאין לה ליזבז לענין דאם אחר כך הוסיף עפר על גביו הוי כעפר שע"ג טבלה חלקה דהוי כמחובר לפי שנראה אויר מד' רוחות כך פי' הר"ש ולרמב"ם ז"ל נראה דבלא הוספה הוי כמחובר.

הלכה יג

משקין טמאים מטמאים ברצון ושלא לרצון כדתנן במתניתין קמיתא דמס' מכשירין דכי כתיב כי יתן דבעיא לרצון הבעלים היינו כשמכשיר לבד ואחר כך מתטמא כדכתיב בתריה ונפל מנבלתם וכו' אבל אם בשעת ההכשר מתטמא כי הכא לא בעיא כי יתן דניחא ליה אלא בין כך וכך טמא וכתב הרב ז"ל והוא שלא יהו בקרקע וכבר כתב למעלה כי המים שבקרקע אינם מכשירים ונראה שהוצרך כאן לחזור ולאומרו משום דהני מים טמאים אמרינן דמטמאי אפילו שלא לרצון ולהכי הוה אמינא דאפילו בקרקע (אי) אכתי לא פרח טומאה מינייהו וכו'.

הלכה יד

אוכל הנפסד ונסרח לאדם אינו מקבל טומאה ובמתניתין דטהרות פ"ח תנן עד שיפסל מלאכול לכלב ונראה דלקבל טומאה כמו שכתב הרב ז"ל כיון שנפסלה מאכילת אדם אינו מקבל טומאה אע"ג דראויה לכלב אבל כשהיא האוכל כבר טמא לאפרוחי טומאה מיניה לא פרחה עד דמיפסיל מלאכול לכלב והיינו מתניתין דטהרות וכן נראה מפי' הרב ז"ל עלה דמתניתין וכן נראה נמי פי' הר"ש ז"ל שם פ"ח וכדמשמע פ"ג דבכורות דבין לבר פדא בין לר' יוחנן כולהו פשיט' להו דטומאה קלה דהיינו טומאת אוכלין לפי' התוספות שם ולפירוש רש"י ז"ל פ' בא סימן הויא עד לכלב כדתנן כל המיוחד לאוכל אדם טמא עד שיפסול מלאכול לכלב וכמו שכתבו התוס' שם וכיון שכן טומאה קלה הויא דומיא דטומאה חמירי דהינו טומאת נבלה דהויא טמאה ולא פרחה מינה טמאה לר' יוחנן עד שתפסל מלאכול לכלב וה"נ בטומאה קלה מיירי דהוו טמאין הני אוכלין ולא פרח טומאה מיניהו עד שיפסלו מלאכול לכלב וכדתנן במתניתין אבל לקבל טומאה מחדש אי נפסלו מלאכול לאדם לא מקבלי טומאה אע"ג דראויין לכלב כדאמרינן וקרא נמי דדרשינן מיניה פרט לאוכל סרוח הכי משמע דכתיב מכל האוכל דהיינו אוכל המיוחד לאדם דכתיב אשר יאכל פרט לסרוח משמע לאדם כיון דהאוכל הוי מיוחד לאדם וקרא מיירי לקבל טומאה כדכתיב מכל האוכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא וכן מצאתי אח"כ ריש פ' דם שחיטה בגמרא בהדיא דלאסוקי מטומאה עד שיפסל מאכילת כלב ומשקה שנסרח לאדם נמי כדרך שאינו מכשיר כדכתיב אשר ישתה בכל כלי יטמא ודרשינן הכי אשר יבוא עליו מים או כל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא האוכל כן נמי אינו מקבל טומאה.

הלכה טו

העור ששלקו והשליה שחישב עליה מתטמאין טומאת אוכלין כדתניא פרק בכל מערבין דף כ"ח דעור במחשבה גרידתא לא משוי לה אוכל. ועור החמור ששלקו הוי ספק מפני שהוא מאוס הרבה וכדאמרינן פרק בהמה המקשה דע"ז וכו'.

הלכה יז

חטים ושעורים שבגללי הבהמות שלקטן וחישב עליהן לאכילה מתטמאין וכדתניא בתוספתא דטהרות פרק ח' דבעי לקיטה ומחשבה משום דהוו כגללים וכו'.

הלכה יח

כל אוכל שנטמא ואחר כך נפסל ונסרח מלאכול לכלב או יבש כחרש טהור אבל נפסל לאדם וראוי לכלב טמא כשהיה וכדתנן פרק ח' דטהרות כלל אמרו בטהרות כל המיוחד

לאוכל אדם וכו' וכדפי' לעיל דשאני אוכלין שקבלו טומאה דלאפרוחי טומאה מיניהו בעיא שיפסלו מלאכול לכלב ולקבל טומאה כיון שנפסל מלאכול לאדם לא מקבל טומאה אפילו ראוי לכלב וכדאמר' לעיל. כל האוכלין שניטמאו אין להם טהרה במקוה כדתניא בתוספתא דטהרות פרק קמא ותניא בת"כ גבי כלי חרש ואותו תשבורו אותו אתה שובר לטהרתו ואי אתה שובר אוכלין לטהרתן אבל משקין יש להן טהרה על ידי השקה במקוה כדתנן פרק ב' דביצה דהוי כעין זריעה כדאשכחן נמי טהרה באוכלין ע"י זריעה דכיון דאשרוש כחיטי אחריני חשיבי וכדאמרי' בירושלמי פרק ה' דמעשרות דריבה תורה בטהרת זרעים כדכתיב על כל זרע זרוע אשר יזרע וגו' טהור הוא.

הלכה כ

אוכלין שמחוברין לכלים בטלו מתורת אוכל ומתטמאין בטומאה הכלי הואיל ומשמשין שימוש עץ וכדאמ' ס"פ העור והרוטב כששימש מעשה עץ שימש שבטל מתורת אוכל ונעשת עץ שנתחבר בכלי והרי הוא ככלי ואם נגעה טומאה באוכל נטמא הכלי ג"כ וכדתנן פרק אלו עוברין בצק שבסדקי עריבה וכו'.

הלכה כא

כל משקה שניטמא ואחר כך נפסד ונסרח אין יוצא מטומאתו לעולם וכמו שאמר לו לר' אליעזר פרק ט' דטהרות אין המשקה יוצא על ידי הפרה ולא על ידי הכלב ואין למשקה טהרה אלא בטבילה כדאמרינן מדין זריעה וכדתניא בתוספתא דטבול פרק קמא דמשקין אין להן טהרה מטומאתן וכו' מטבילין חמין בצונן וכו' כב"ה פ"י דמסכת מקואות.

הלכה כב

מקל שמלאה משקין טמאין והטבילו במקום שנגעו המים במקוה דרך פי המקל לא טהרו עד שיטבול כולה כחכמים דפליגי אר' יהושע פרק ח' דטהרות ואמרי עד שיטבלו כולה דקטפרס אינו חיבור וכו'.

הלכה כג

שלג שנטמא והשיק מקצתו טהר כולו כדתניא בתוספתא דטהרות פרק ב' השלג טהר מקצתו טהר כולו וטעמא כיון דלא הוי בכלי והיא חתיכה אחד הויא השקה ואינו קטפרס כמים שבתוך המקל וכו'.

הלכה כד

התמד הטמא יש לו טהרה במקוה ואם החמיץ הרי הוא כיין ואין לו טהרה וכדתניא ספ"ק דחולין דכלים ואדם נתנה להם תורה טהרה במקוה אבל באוכל ומשקה לא נאמר בהן טבילה אבל מים מטהרים בהשקה דהוי חיבור ובטלי לגבי מקוה כתרומה טמאה

שזרעה בקרקע שבטלה טומאתה והיא טהורה כדמפרש פרק כל שעה אבל יין במים לאו זריעה היא דטעמיה לא בטיל.

הלכה כה

קדרה שמלאה יין או דבש בתוך המקוה ונגע בהם ראשון לטומאה נטמאו המשקין והקדרה מחמתן מדרבנן כדאיתא פרק קמא דשבת ולא עלתה לה טהרה במקוה שהמשקין חוצצין ואם היתה מלאה מים טהורה שהן מעורבין במי המקוה ואם היה הנוגע בה אב הטומאה טמאה דאינה נטהרת במקוה שהמים חוצצין וכדתנן פרק שני דמכשירין.

הלכה כו

מי שפיכות שהן בחזקת טמאות שירדו עליהן גשמים הולכין אחר הרוב כשקדמו מי שפיכות ומחצה למחצה נמי טמא אם ירדו מי שפיכה על מי גשמים אפילו בכל שהו הכל טמא וכדתנן פ"ב דמכשירין ונראה דהוי מדרבנן. הטורף את גנו שמדיחו או מכבס כסותו והן מנטפין מים טמאים וירדו גשמים עליהם הולכין אחר הרוב כדלעיל וכדתנן בסיפא דהאי מתניתין ובתוספתא מפ' כשיהיו הטפות קטנות וגדל שיעור נטיפתן על ידי גשמים וכו'.

הלכה כח

הסך שמן טהור ונטמא וטבל ונשאר על בשרו יותר מכדי סיכת אבר קטן כיון שהשמן נשאר בטומאתו שאין לו טהרה במקוה כדאמר' לעיל טמא כב"ה פרק ד' דעדיות והיינו מדרבנן ואם היה השמן טמא מתחלתו וטבל אם לא נשאר ממנו כדי להטפיח בטל במיעוטו כדתנן נמי התם לב"ה וכתב הראב"ד ז"ל דהא דמפליגי' בין טמא מתחלתו לטהור מתחלתו מפני שטומאתו חושבתו א"נ גזירה שמא יאמרו ראינו שמן טמא עולה לו טהרה במקוה והיינו נמי מדרבנן:

פרק ג

הלכה א

אוכל שהוא מיוחד לאדם במקום אחד אין צריך שם מחשבה כדמשמע פרק בתרא דעוקצין וכל אוכל שסופו לטמא אדם וכלים אינו צריך הכשר ויש שצריך הכשר ומחשבה מחשבה ולא הכשר או איפכא ויש שאין צריך לא זה ולא זה כדתנן התם ריש פרק בתרא דכל האוכלין המיוחדין לאדם אין צריכין מחשבה שהרי הן אוכלין וצריכין הכשר כדכתיב וכי יותן מים על זרע וגו' ומה שאינו מיוחד אלא על ידי מחשבה צריך

מחשבה ואחר כך הכשר ומחשבה למחובר לא הויא מחשבה כעולשין שזרען לבהמה ואחר כך נמלך עליהן לאדם צריכין מחשבה אחר תלישה ויש שאין צריכין מחשבה דהוו אוכל מיוחד לאדם כחלב בהמה טהורה בכרכים ונבלת בהמה טהורה בכל מקום ואין צריכין ג"כ הכשר מפני שסופן לטמא אדם וכלים בכזית וכל המטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר כדתנא דבי רבי ישמעאל פרק העור והרוטב דף קכ"א ופ' בא סימן דף נ"א וכי יותן מים על זרע מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה לטמא אדם וכלים דכתיב והנפש הנוגעת יצאו אוכלין ומשקים וכלי חרש הואיל ואין להן טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה וצריכין הכשר כדכתיב וכי יותן מים וגו' אף כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה צריך היתר יצתה נבילת עוף טהור וכו' וחלב דאין בו טומאה אפילו הוא חלב נבלה היכא דניטמא בשרץ לא בעי הכשר מים כגון בחלב שחוטה דהוכשר בשחיטתה ויש צריכין מחשבה ולא הכשר נבלת עוף טהור בכפרים ונבלת בהמה טמאה בכל מקום צריכין מחשבה דסתמיהו לאו לאכילה קיימי ואין צריכין הכשר כדתנן התם שסופן לטמא טומאה חמורה ומוקי לה פרק דם שחיטה כגון דהיא פחות מכזית וצרפה לפחות מכביצה אוכלין והוי כביצה דאי הוי כזית היא גופא טמאה היא וכו'.

הלכה ד

ישראל ששחט בהמה טמאה לנכרי אינה צריכה מחשבה כיון ששחטה לנכרי ולא הכשר שסופה לטמא טומאה חמורה וכדתנן ריש פרק העור והרוטב שחט בה אחד או רוב אחד או נחרה אינה מטמאה טומאת אוכלין דלא אשכחן היתר אכילה כדכותה לא לישראל ולא לגוי וכן בנחרה וכן גוי ששחט לישראל כדתניא נמי התם דף קכ"א וכו'.

הלכה ה

החותך בשר מאבר מן החי ואחר כך חישב עליו צריך הכשר ואיפכא לא משום דמטמא טומאה חמורה כשהיה מחובר לאבר וכשחתכו הלכה לה טומאה חמורה ונשארה עליו הקלה כדתניא נמי התם וכדפי' רש"י ז"ל וכו'.

הלכה ו

פחות מכזית שחישב עליו והשלים לכביצה ממאכלים אחרים אין צריך הכשר כיון דאם ישלימו לכזית יטמא טומאה חמורה וכדאמרינן ריש פרק דם שחיטה דף כ"ה וכן כזית נבלה שחפהו בבצק אין צריכה הכשר כיון שסופו לטמא טומאת משא אף ע"ג דאינו מטמא במגע מפני הבצק. ופחות מכזית מבשר המת שהשלים עליו כביצה מאוכלין צריך מחשבה שהרי בטל הכל אצל כל אדם כך נראה שגורס הרב ז"ל שם בכריתות פרק דם שחיטה ולא בטלה דעתו דמשמע אפילו במחשבה ואין הכל צריך הכשר מפני בשר

המת שהוא מטמא טומאה חמורה. וכזית מן המת שחפהו הכל מטמא טומאה חמורה דבוקעת ועולה כיון שאין עליה אהל טפח.

הלכה ט

החותך בשר מאדם חי להאכילו לכלב צריך מחשבה לאדם לאחותי ליה טומאה כדאמרינן התם ריש פרק דם שחיטה וכו'.

הלכה י

גוזל שנפל לגת ומת צריך מחשבה לנכרי כדתניא פ"ח דטהרות וכדאמרינן פ' בא סימן דגת מאסתו ואם חשב לכלב טהור כדתנן נמי התם לת"ק דר' יוחנן בן נורי ומחשבת חש"ו טהור כדתנן נמי התם ואם העלוהו לאדם שעשו מעשה לאדם טהור כדתנן התם שיש להם מעשה ולא מחשבה:

פרק ד

הלכה א

האוכלין מקבלין טומאה בכל שהו ואין מטמאין אוכל אחר עד שיהיה בטמא כביצה וכדתניא בת"כ אוכל יטמא מלמד שמטמא בכל שהוא יכול יטמא אחרים בכל שהו ת"ל אשר יאכל ור"ת מפרש דאין אוכל מקבל טומאה מן התורה אלא בכביצה וכדמייתו בתוספתא פרק קמא ומייתי לה פרק בתרא דיומא אוכל אשר יאכל אוכל הבא מחמת אוכל אחר דהיינו ביצה דגדי מחוסר שחיטה ובן פקועה מחוסר קריעה ופריך ואימא ביעתה דצפרתא וכו' רבי אבהו דידיה אמר וכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה אוכלו כאחד ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה דתרנגולתא בלא קליפתה כחכמים דפליגי אר' נתן ור' דוסא בבריתא פרק כיצד משתתפין דף פ"ג וטעמא כיון דדרשינן אוכל שאתה אוכלו כאחד א"כ בלא קליפה קאמר והיינו אסמכתא בעלמא דמדאוריתא אין אוכל מטמא אוכל כדתניא ונפל מנבלתם עליו טמא הוא הוא טמא ואין עושה כיוצא בו וכדאמרינן נמי פרק על אלו מומין וכדמשמע בפסחים בפ"ק עלה דמתניתין דר' יוחנן סגן הכהנים אומר וכו' דף י"ד וכמו שכתב הרב ז"ל פרק ז' מהלכות שאר אבות הטומאות. וכן האוכל אוכלים טמאים אינו נפסל עד כביצה ומחצה וזהו חצי פרס דתנן פרק כיצד משתתפין חצי חציה לפסול את הגויה מלאכול בתרומה מדרבנן היא דמדאוריתא אין אוכל מטמא אדם ורבנן גזרו וכדאמרינן פרק בתרא דיומא הנח לטומאת גויה דלאו דאוריתא ואמרינן בגמרא מאן חכמים דאמר ביצה ומחצה ר' יוחנן בן נורי דמתני' וכו'.

הלכה ב

המשקין מתטמאין ומטמאין בכל שהן כדמשמע פרק קמא דפסחים דף י"ד דאמרינן דאיכא משקין בהדי בשר דקא מטמא מחמת משקין וסתם משקין דבהדי בשר ליכא בהו רביעית כמו שמדקדק ריב"א שם בתוספתא. כל המשקין מצטרפין לפסול את הגויה ברביעית וכל האוכלין לטמא כביצה ולחצי פרס כדתנן סוף מקואות ובמעילה פרק קדשי מזבח והיינו מדרבנן.

הלכה ד

העור המחובר בבשר ומרק ותבלין וכו' וכל הני דתנן פרק העור והרוטב ופרק קמא דטהרות מיטמאין מדאוריתא דהוה כאוכל ומטמאין ופוסלין מדרבנן כדאמרינן.

הלכה ה

כביצה אוכל שנתמעט בחמה וכן כזית מן המת ומן הנבלה וכעדשה מן השרץ שנתמעטו טהורין כדתנן פרק שלישי דטהרות ואם חזרו ותפחו שהניחן בגשמים חזרו לכמות שהיו דאין דיחוי באיסורין כדאמרינן פרק כל המנחות באות מצה גבי האי מתניתין דכיון דהיה בו שיעור וצמקה וחזרה לכמות שהיה מיחייב מדאוריתא דהא אית ביה שיעורה והוה ליה שיעורה נמי קודם ומיהו כשצמקה הא לית בה שיעורה.

הלכה ז

עלי בצלים ובני בצלים ופת סופגנין אם יש בהן חלל ממעכו כדתנן פרק ב' דעוקצין דהיינו לטמא אוכלין מדרבנן. ובשר עגל שנתפח כדרכו ושל זקנה שנתמעט מכמות שהן כדתנן נמי התם. ואגוז ותמרים ושקדים המתקשקשים משתערים כמות שהם כדתנן בתוס' דעוקצין דמתחלתו לא היה מתקשקש והשתא שנתיבש האוכל נתמעט וכו'.

הלכה יא

כל שטומאתו ושיעורו שוין מצטרפין כדתנן במעילה פרק קדשי מזבח דף י"ז דם השרץ והבשר אין מצטרפין כלל א"ר יהושע כל שטומאתו ושיעורו שוין מצטרפין כגון נבלה ונבלה וחולד ועכבר טומאתו ולא שיעורו כשרץ ונבלה דטומאתן טומאת ערב ואין שיעורן שוה שיעורו ולא טומאתו כמת ונבלה לא טומאתו ולא שיעורו כמת ושרץ דזה בכזית וטומאת שבעה וזה בכעדשה וטומאת ערב אין מצטרפין ובספרי הרב יש טעות שאם לא היו שוים לא בשיעור ולא בטומאה כגון בשר נבלה ובשר השרץ אין מצטרפין וצ"ל כגון בשר המת ובשר השרץ כדאמרינן וכששיעורן וטומאתן שוין דמצטרפין ילפינן לה התם במעילה מדכתיב גבי שרצים הטמאים ה"א יתירא מלמד שמצטרף אפילו חצי שיעור משרץ זה וחצי שיעור משרץ זה וכן שרץ ודם שרץ וכו'.

הלכה יב

אוכלין טמאין מצטרפין לטמאה כקל שבשניהם כגון חצי ביצה אוכל שני וחצי ביצה אוכל שלישי הרי זה שלישי וכדתנן פרק קמא דטהרות לכולהו הני בבי דמייתי הרב ז"ל עד סוף הפרק והכל מדרבנן:

פרק ה

הלכה א

ידות האוכלין שהן העצים הרכים הסמוכים לאוכל ושומרי האוכלין שהן הקליפה שעל האוכל היא מתטמא ומטמא ולא מצטרף והשומר מצטרף נמי וכדתנן במתניתין קמייתא דעוקצין וכדילפינן ריש פרק העור והרוטב על כל זרע זרוע כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה וכו' וידות ילפינן מדכתיב וכי יתן מים וגו' טמא הוא לכם לכל שבצרכיכם לרבות את הידות דהם צורך לאוכל לאוכלם ובנבלה נמי כתיב אשר היא לכם הרי יד להוצי' טומאה ואם יד מכניס ומוציא קרא דשומר למה לי דשומר עדיף מיד ואתי בק"ו משום דמגינה אאוכל ש"מ שומר מצטרף ואמרינן נמי דתלתא קראי כתיבי זרע זרוע אשר יזרע חד לשומר דזרעים כדא' וחד לשומר דאילנות אף על גב דאינו נזרע אלא נוטעין ייחור וחד לשומר דבשר ובצים ודגים וכו'.

הלכה ו

הבוצר לגת אין לו יד וכן הקוצר לסכך כדאמרינן פרק קמא דסוכה דף י"ג דכי איתרבו ידות לטומאה בפרק העור והרוטב הני מילי ביד הצריכה.

הלכה ח

וידות האוכלין שבסכן בגורן טהורות כדתנן בעוקצין ומייתי לה התם פ"ק דסוכה וגלי דעתיה דלא ניחא ליה בהו וטהרו מלקבל טומאה. פסיגה שהיא אשכול שנתפסג ונתפצל טהור ואם נשתייר בה גרגיר אחד טמא על ידי היד כדתנן התם פ"ק דעוקצין וכן תמרה אם נשתייר בו תמרה כדתנן התם וכן של קטניות כת"ק דרבי אלעזר בן עזריה התם במתניתין.

הלכה י

אין שומר ע"ג שומר כקליפת אגוזים העליונה שבשעת לקיטה כדמשמע פרק ב' דעוקצין ופרק העור והרוטב גבי נץ של רמון אין מצטרף.

הלכה יא

שלש קליפות בבצל החיצונה טהורה ואמצעית אם היתה שלימה חשיב שומר כדתנן התם. כל הקליפין הן שומר וקליפות פולין ותרמוסין עדיפי משומר דאם כנסן לאוכל מתטמאין וכדתניא בתוספתא קליפה מלפפין מתטמאין וכו' השעורין לחים קליפתן מצטרפת וחטה בין לחה בין יבשה כדתניא במנחות פרק רבי ישמעאל דף ע' דקליפת חטין דקה ורכה וכו'.

הלכה יג

כל הגרעינין מתטמאות ומטמאות ולא מצטרפות חוץ משל תמרה לחה שמצטרפת כדתנן פרק שני דעוקצין וחותם שעליה אינו מצטרף ושעל היבשה מצטרף מפני שהוא דבוק באוכל וכדתנן התם וגרעינה של לחה שיצאה מקצתה שנאכל מקצת התמרה מה שכנגד האוכל מצטרף וכן עצם שכנגד הבשר כדתנן נמי התם ואם היה הבשר מצד אחד אינו מצטרף אלא מה שתחת הבשר עד חלל העצם ואם אין לו חלל כעובי האזוב וכדתנן התם לרבנן דרבי שמעון וכו'. קולית אפילו בשר כפול שבה גורר את כולה לטומאה כחכמים בתוספתא וכו'. גרעיני זתים ותמרה אף על פי ששלקן אין מטמאין ושל חרובין אם שלקן מתטמאין כדתניא בתוספתא דעוקצין פרק ג'.

הלכה יט

ואלו מיטמאין ומטמאין ומצטרפין שום בצלים וקפלוטות לחין ופיטמא שלהן והני אחריני כדתנן לכולהו במתניתין ריש עוקצין ואם הן לחין והני אחריני דתנן התם בסיפא לא מצטרפי משום דהוו ידות ושיעור הידות מפ' נמי התם ושאר כל העוקצין ושרשי קלפי הכרוב וחלפי תרדים והלפת וכל הני דחשיב הרב ז"ל דתנן להו נמי התם לא מטמאין ולא מתטמאין ולא מצטרפין ופטמא של רמון דמצטרפת והנץ תנן נמי פרק ב'.

הלכה כב

רמון ואבטיח אין הנשאר חיבור לנימוק ולא הנשאר מן הקליפה מצטרף וכשנימוק באמצע אין הצדדין חיבור ואין קליפתו מצטרפת כדתנן נמי התם ועלי ירקות ירוקין מצטרפין ולא לבנים כדתנן נמי התם.

פרק ו

הלכה א

האגוזים והשקדים שנסדקה קליפתן עדין הוא חיבור לאוכל עד שירצץ הקליפה כדתנן התם פרק ב' דעוקצין.

הלכה ב

ביצה שנקב בה מקום לגומעה אין שאר הקליפה חיבור ששותת מן הנקב ההוא ואם היתה שלוקה כל קליפתה חיבור עד שירצץ כדתנן נמי התם ואם נתבלה בקליפה לעולם חיבור כדתני' בתוספתא התם.

הלכה ג

עצם שיש בו מוח חיבור עד שירצץ וצמר שבראשי הכבשים ושיער של זקן התיישי' עד שיתחיל לתלוש.

הלכה ד

כנפי חגבים וקשקשי דגים חיבור עד שיתחיל לקלוף כדתניא התם בתוספתא רמון שפררו חיבור עד שיקישנו הקנה כדתנן התם. שרביטי תמרים אינם חיבור כדתניא התם. מלפפון שחתכו חיבור עד שיפרק וכמו ששנוי בתוספתא אלא שבגרסת התוספתא שמצאתי כתוב זה שהתחיל בו אינו חיבור והשאר חיבור וכו'.

הלכה ז

המחתך ירקות לבשל במתניתין פרק ב' דעוקצין אוכל ומעורה במקצת אם השני עולה עמו חיבור ואם כשאוחז בטמא ישמט האחר אינו חיבור כחכמים ריש פר' שלישי דטבול יום וכו'.

הלכה י

כל האוכלין שהיו בהן עלין או קלחי' את שדרכו להאחז בעלה או בקלח אם נתלה עמו הרי זה חיבור כטבול יום כדתנן התם וכן אם היה לו יד ואם אין לו לא יד ולא עלה אם אוחז בטמא והב' עולה עמו חיבור כדתניא התם בתוספתא דטבול יום.

הלכה יא

האגוזים שחברן כמו חבל הרי זה חיבור התחיל לפרק אין השאר חיבור כדתנן פרק שני דעוקצים ובתוספתא אפילו מאה כור אין כולן חיבור כיון שהתחיל לפרק וכו'.

הלכה יב

קליעה של שום חיבורו טהור שאין חיבור אדם חיבור לכל דבר וכן אתרוג שנפרש ותחבו בכוש כדתניא בתוספתא דאהלות פרק ה' ובתוס' דטבול יום פ"ג ויש לחלק בין חיבור זה לחיבור אגוזים ובצלים דלעיל וכו'.

הלכה יג

עיסה שנילושה במי פירות אינה חיבור כדתניא פרקא קמא דעוקצין בתוספתא דאין דבר מחבר אלא שבעה משקין בלבד ואפילו הוכשרו מעיקרו כמו שמפרש הר"ש ז"ל פרק שלישי דטבול יום.

הלכה יד

הממעך אוכלין וקבצן כדבלה אם נפלו משקין טמאים על מקצתו השאר טהור כדתניא בתוספתא פרק שני דטבול יום.

הלכה טו

תמרים וגרוגרות ששלקן ונעשו אום הרי אלו חיבור כתנא קמא דרבי בתוספתא דעוקצין פרק שני וכו'. זתים שניטמאו ונעשו גוש אחד הוי חיבור ואם עתיד להפך האום של זתים כיון שתקע בה היתד אינה חיבור כדתניא בתוספתא דטהרות פרק עשירי אוכל פרוד שהוא מכונס ודבק מצטרף לכביצה כחכמים דפליגי ארבי דוסא פרק שלישי דעדיות וכו'. גושי זתים הרבה נגע טומאה באחד מהם הוא ראשון ושבצדו שני כדתניא נמי התם.

הלכה יח

ככר של תרומה שהשיך לה אחרות כולן ראשון פירשה האחרות שניות כדתנן פ"ק דטהרות וכן אם היתה שניה הראשונה פירשו השאר [שניה] שלישיות אפילו לא פירשו השאר טהורות כדתנן נמי התם וכו'. ככרות של תרומה נושכות נטמאת אחד מהן בשרץ כולן ראשון אף על פי שפירשו בידים כולן שלישיות כדתנן נמי התם ובמשקין תנן נמי התם דכולן שניות אע"פ שפירש כדאמרינן וכו':

פרק ז

הלכה א

הנצוק אינו חבור לא לטומאה ולא לטהרה כדתנן פרק שמיני דטהרות ואם הוא משקה צונן לתוך משקה חמין טמא ויטמא משקה הצונן והכלי מפני העשן שמתערב בעליון על יד הניצוק כדמייתי התם במתניתין דפרק חמישי דמכשירין וכן אם הזיעו ידי האשה המגיסה הקדרה מן ההבל ניטמאו ידיה וכן אם היו ידיה טמאות ניטמאת הקדרה כדתנן נמי התם.

הלכה ד

ודבש של זיף וצפחת שהם שני מקומות בארץ ישראל שהדבש עב הניצוק הוי חבור כדתנן נמי התם והאוכלין אין הניצוק שלהן חיבור כדמשמע פרק כ"ג דנזיר דף נ'. וכן

הנצוק אין חיבור לטהר המים במקוה כדתנן פרק שמיני דטהרות וכן הקטפרת שיש עליו משקה טופח אינו מחבר שאר המשקין שבמדרון לא לטומאה ולא לטהרה כדתנן נמי התם אבל שבאשבורן הוי חיבור כדתנן נמי התם.

הלכה ו

עריבה שהיא קטפרס ועליה משקה טופח וג' חתיכות כביצה אין מצטרפות שני חתיכות כביצה מצטרפות ומשקה כעין החרדל מצרף כולן כדתנן התם וכו'.

הלכה ז

טבול יום פוסל אוכלי תרומה ומשקה תרומה ועושה אותן שלישי ובקדש עושה רביעי כדתנן ריש פרק שני דמעילה לחכמים דרבי מאיר וכו'.

הלכה ח

ויש דברים שאינם חיבור בטבול יום אף על פי שהוא חיבור בשאר טמאים וכדתנן במתניתין קמייתא דמסכת טבול יום ועוד יש קולא בטבול יום שיש אוכלין שהם מיוחדים לאדם ומתטמאים ובטבול יום טהורים כחכמים דרבי מאיר התם במתניתין והר"ש ז"ל תמה על זה כיון דאוכלין אלו מקבלין טומאה מדאוריתא כדילפי' מדכתיב על זרע זרוע אפילו חטה בקליפתה וטבול יום נמי דאוריתא וכו' היכי טהורים בטבול יום ומפרש מתניתין דלא איירי לענין חיבור קליפה כשעורה אלא דלא חזו לאכילה כולי האי שעורה וכוסמת בקליפתן ובשאר הטומאות גזור ולא בטבול יום והיינו מדרבנן.

הלכה ט

וכל יד שהוא חיבורו לטומאה הוא חיבור לטבול יום וכן אוכל שנפרס ומעורה במקצת ומה שאינו חיבור בטבול יום הוי חיבור לידים כדתנן התם פרק ב' דטבול יום:

פרק ח

הלכה א

טבול יום שנגע באחת מחלות הנושכות שדעתו להפרישן או בחלה שעל גבי חלה אחרת שהיו בתנור ולא קרמו פניה לא פסל אלא מה שנגע כדתנן ריש טבול יום וכן אם נגע ברתיחת מים שנעשו כקובה ורתיחה ראשונה של גריסין ורתיחת יין חדש ואורז לא פסל אלא הרתיחה אבל שאין דעתו להפרישן וחלות שקרמו ורתיחת מים שלא נעשו כקובה ורתיחה שניה של גריסין ורתיחת היין ישן ורתיחת השמן והעדשים הוו חיבור לטבול יום וכל שכן לשאר טומאות כדתנן התם ריש מכלתין דטבול יום וכו'.

הלכה ב

בצק שיוצא מן הככר בתנור וקצת הבצק שנחרך פחות מכאצבע פסל כל הככר כשנגע בו טבול יום וכן בגרגיר מלח שבככר אבל צרור או תרמוס שבככר וגרגיר מלח גדול וחרחור יותר מכאצבע שנגע בהן אפילו אב הטומאה הככר טהור ואין צריך לומר טבול יום כדתנן נמי התם וכו'. רקיק שנחרך חציו אינו חיבור אפילו לשאר הטומאות כדתני' בתוספת' דמסכת טבול יום בשר קדש שקרם עליו הקפה ונגע בה החתיכה מותרת נגע בחתיכה כל העולה עמה חיבור לה וכן תבשיל קטנית שקרם על גבי פרוסות ושמן שצף על גבי יין נגע טבול יום בשמן לא פסל היין כדתנן נמי התם פרק קמא לתנא קמא דרבי יוחנן בן נורי וכו'.

הלכה ד

ירק תרומה שנגע טבול יום בביצה טרופה שעליו לא פסל אלא קלח שכנגדו אם לא היתה כמין כובע שנתפחה הביצה וכדתנן התם מסכת טבול יום פרק שלישי ועדיות פרק שני. חוט של ביצה שקרם על דופנה של אילפס מן השפה ולחוץ אינו חיבור לטבול יום כדתנן נמי התם וכן קטניות שקרמו על גבי שפת קדרה כדתנן התם וכו'.

הלכה ו

חבית שניקבה וסתם טבול יום הנקב בידיו נפסלה. המערה מכלי לכלי ונגע בקלוח אף על גב דנצוק לא הוי חיבור עולה באחד ומאה כדתנן סוף פרק שני דטבול יום.

הלכה ח

נפל חבית של תרומה בבור של יין ונשקעה ביין ונגע טבול יום ביין שבבור מן השפה ולחוץ אינו חיבור כדתנן התם בתוספתא ואם היה הבור קטן אפילו היה כלי גדול כולו חיבור ופסל התרומה שבחבית כדתניא התם ואם היתה פיטם אפילו כלי וכו' ומפרש הרב שהבור היה קטן כפיטם.

הלכה ט

הסלת של מנחות ולבונה וקטרת וגחלים של מחתת יום הכפורים שנגע טבול יום במקצתן פסל את כולן כדתניא בפסחים פרק קמא ובפרק חומר בקדש גבי מתניתין דכלי מצרף מה שבתוכו לקדש מדכתיב כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת הכתוב עשה לכל מה שבכף אחת ומותיב מהא מתניתין דפסל את כולן מפני שהכלי מצרפן יחד והא דרבנן היא מדתניא לה גבי אפר פרה דרישא דהוי דרבנן דמהאי קרא דכף אחת לא איירי אלא בקדשי מזבח ומשני דלא נצרכא אלא לשיירי מנחות דאלו מדאוריתא הצריך לכלי דומיא דקטרת שבכף הוא דילפי' הכלי מצרפו אבל מה שאינו צריך כשיירי מנחה שהן

אכילת כהן רבנן הוא דגזרו דכלי מצרפו תינח סלת קטרת ולבונה מאי איכא למימר כגון שצברן על גבי קטבלא שהוא עור שלוק ואף על גב דאין לו תוך דומיא דכף מצרף מדרבנן ובגחלים אמרינן בירושלמי תפתר בגחלים של יום הכפורים שבמה שהיה חותה היה מכניס אבל של כל יום לא כההיא דתנן נתפזר ממנו קב גחלים מכבדן לאמה והרי מפ' הירוש' בענין אחר כמו שכתבו התוספות שם פרק חומר בקדש.

הלכה י

מקפה של חולין או רקיק שנגע טבול יום בשמן תרומה שצף עליהם לא פסל אלא השמן ואם עירב הכל כל מקום שהולך השמן פסול כדתנן פרק ב' דטבול יום וכן בשמן שצף על גבי ירק של חולין כדתנן התם פרק ג'. המקפה של תרומה והשום והשמן של חולין שנגע טבול יום במקצתן פסל את כולן ואיפכא לא פסל אלא מקום מגעו ואם היה השום מרובה והן גוש בקערה הולכין אחר קרוב ושאר הנידוכין במשקין שדכן שלא במשקין אף על פי שהן גוש בקערה לא פסל אלא מקום מגעו כעיגול דבילה כדתנן התם פרק שני דטבול יום.

הלכה יד

עיסה שקרא שם חלתה בצפונה או בדרומה ונגע טבול יום במקצת העסה הרי זה חיבור לחלה ואם נטלה החלה וחזרה לה אינה חיבור כדתניא ריש פרק שני דתוספתא דטבול יום. עיסה שנדמעה או נתחמצה בשאור של תרומה אינה נפסלת בטבול יום כדתנן פרק שלישי דטבול יום משום דבתר עסה אזלינן אף על גב דאסורה לזרים כדתנן פרק שני דערלה. עסה שהוכשרה במשקין ונילושה במי פירות לא פסל אלא מקום מגע טבול יום בלבד כרבי עקיבא התם במתני' פ"ג.

הלכה יז

מעשר ראשון שהוכשר ונגע טבול יום או ידים מסואבות אינן פוסלין אותו כחולין טהור וכדתנן ריש פרק רביעי דטבול יום ואף על גב דהאי מעשר טבול לתרומה קסבר דחולין הטבולין לחלה לאו כחלה דמו דפלוגתא היא בסוטה פרק כשם א"נ לגבי טבול יום ושני לא הוי כחלה כדמפרש פרק קמא דנדה כדמייתי הר"ש ז"ל על הא מתניתין פרק רביעי דטבול יום וכן אשה טבולת יום לשה ומפרשת חלה קודם קריאת שם וכן בעריבה טבולת יום ולגין שהוא טבול יום להוציא תרומת מעשר על יין שבחבית כדתנן נמי התם נשברה החבית קודם שתחשך הלגין בטבלו נשבר הלגין החבית בטבלו כדתנן נמי התם משום דלא עשאו תרומת מעשר אלא עד שתחשך שיעריב שמשו של לגין וכו'.

הלכה יט

טבול יום מטומאת מת ומבעילת נדה עושה בבית הבד ולא טבול יום של זב וזבה שמא יראו ויסתרו למפרע כדתניא:

פרק ט

הלכה א

שמן ודבש שניטמאו וקרשו ונימוחו הן ראשון לטומאה לעולם כחכמים דאמרי אף הדבש במתניתין דפרק שלישי דטהרות ורבי שמעון שזורי אומר אף היין ופסקינן פרק הקומץ כרבי שמעון ואמרינן דדוקא יין אמרינן דהוו תחלה ולא שמן ודבש היינו כשהיה קרוש כשנטמא אפילו נמחה אחר כך אבל ניטמא ואחר כך קרש ונימוח הוי תחלה לעולם.

הלכה ב

רוטב וגריסין וחלב שקרשו הוו כאוכלין במחשבה היה בהן משקה טופח הוו כמשקה והוו תחלה לטומאה ויטמאו כשהן משקין נקפאו הוו שניים כאוכל שניטמא נימוחו והיו יותר מכביצה טמאין שכיון שיצאת טפה ראשונה נטמאת בכביצה שנשאר באוכל ואותה טפה תטמא שאר הטפות וכדתנן ריש פ"ג דטהרות אבל כביצה מכוון טפה ראשונה שנימוחה לא נטמאה דמכי יצאת אימעיט מכביצה לא מטמאה אפילו מדרבנן דמדאוריתא אין אוכל מטמא אוכל כדאמרינן לעיל והא דטהור כביצה מכוון היינו דלא הוו ראשון כמשקין אבל טומאת אוכל שני בעלמא אכתי הויא דלהיכן הלכה כדפי' הר"ש ז"ל עלה דמתניתין וכן טמא מת שסחט זתים וענבים שהוכשרו אם היו כביצה טהורין אם לא נגע במשקה יתר מכביצה טמא כדתנן נמי התם ואם היה זב או זבה אפילו גרגר יחידי טמא במשא הזב וכן זב שחלב את העז כדתנן נמי התם דטפה ראשונה טמאה במשא זב דמטמא במשא כדילפינן בדוכתיה וכו'.

הלכה ג

קדרה של כבשין של חולין שנגע אב הטומאה בעלה נגוב בחוץ לקדרה אפילו הוא כביצה הכל טהור (בשלו) חזר לקדרה [הכל טמא] ואם היה בה משקה הכל טמא אם יש בה כביצה כדאמרינן ריש פ"ב דטהרות במתניתין דהאשה שהיא כובשת ירק בקדרה ואם היה מגע טמא מת שהיא ראשון אם יש כביצה הכל טמא בין נגע במקום המשקה בין בנגוב כדתנן התם ונראה דמיירי שנגע בעלה שתוך הקדרה וכמו שנראה מפי' הרב ז"ל שם עלה דמתניתין ובבא זו חסרה כאן בספרי הרב ז"ל. ואם היו כבשים של תרומה

וניער אותם טבול יום ויש משקין על ידו ספק מן הקדרה ניתנו ספק מן הקלח שנגע הירק פסול והקדרה טהורה כדתנן נמי התם שהמשקין שניטמאו מחמת הידים אין מטמאין את הכלי.

הלכה ד

טמא שנפל ממנו גרגר ענבים יחידי מוכשר לגת אם ניטל עוקצו ניטמא הגת כטפת משקה שבראש הגרגיר במקום העוקץ כיון שהענבים מוכנים לדרכן ורוצה במשקה היוצא מהם ואם נפלו ממנו ענבים ודרכן במקום מופנה שבגת שאין שם ענבים ולא יין יתר מכביצה טמא שטפה ראשונה שטמאה בכביצה מטמאה כל המשקה אחריה וכדתנן פרק בתרא דטהרות וכו'.

הלכה ה

גוש של זתים טמאין שהשליכו לתנור והוסק אם היה יתר מכביצה טפה ראשונה שיצאת טמאה את התנור כדתנן פרק שלישי דטהרות ואם היו פרודין שאינן גוש ואפילו הן סאה טהור כדתנן התם דאין מצטרפין לביצה זו.

הלכה ו

עצים שנבלעו בהם משקין טמאין בטלו בעצים ואין מטמאין התנור בהסק ואפילו נפלו עליהן גשמים לרצונו אין המים שעליהן מתטמא מן המים שנבלעו כדתנן פרק ה' דמכשירין ולא יסיקם אלא בידים טהורות כדתנן נמי התם וכו'.

הלכה ז

שרץ שנמצא ברחים של זתים אם היו משקה מהלך הכל טמא נמצא על גבי עלים אם אמרו הבדדין לא נגענו בשרץ נאמנים ועלה נמי לאו בר קבולי טומאה הוא נמצא על גבי זתים פרודים אם נוגע כביצה הכל טמא כיון שהזתים שהשרץ נוגע בהן יש בהן כביצה ואם הם פרודים ע"ג פרודים והמשקה מלמטה אע"פ שנגע בכביצה אין טמא אלא מקום מגעו כדתנן פ"ט דטהרות וכו'.

הלכה ח

עם הארץ שהושיט ידיו לגת אשכול שנגע בו וכל סביבותיו טמאים וכל הגת כולה טהורה דמפסקי אשכולות כדאמרינן שלהי ע"ז בפלוגתא דרבי ור' חייא כחד מנייהו דאמר הכי ואורו ליה רבנן לר' יהודה הכי כדאמרינן התם וכו'.

הלכה ט

הגפת והזגים שהלכו עליהן טמאים ואחר כך יצאו מהם משקין טהורים כדתנן פרק ט' דכלי' שמתחלתן נעשו בטהרה וכו'.

הלכה י

הבדדים שנכנסים ויוצאים לתוך בית הבד על משקין טמאין אם יש בין משקין למקום הזיתים ארץ כדי שינגבו רגליהם מאותם משקים טהורים. ככרות הקדש שהיו בגומותיהן משקין של קדש ונגע שרץ באחת והיא בשניה והיא בג' אפילו מאה כולן ראשון מפני המשקה וחבת הקדש והוו כמשקין שאין מונין בהם ב' וג' ואם היו של תרומה משלישית והלאה טהור ובמשקה טופח הכל טמאות וכולן שנויות חוץ מן הראשונה וכדתנן פ"ק דטהרות והר"ש פי' שהככרות מונחות בטבלא שיש בה גומות גומות והמשקין שם והכלי שהוא הטבלא מצרפן.

הלכה יא

אבעבוע הנעשה בדופן החבית חלולה מכח האש אם נגע אב הטומאה במשקה שבאבעבועות דרך נקב שבחוץ ניטמאו כל המשקין שבחבית דרך נקב שכנגדו מבפנים או למטה ממנו כדתנן פרק ב' דטבול יום וטמאה נמי באהל המת אפילו היתה החבית מוקפת צמיד פתיל שהרי הנקב מפולש לאויר ואפילו נקב שבצד פנים למעלה והחיצון מלמט' וכדת' התם דבאב הטומא' טהור ובאהל המת טמא:

פרק י

הלכה א

תולדות שבעה משקין כיוצא בהן כגון כל היוצא מן האדם כדתנן פרק ששי דמכשירין דמדכתיב וכל משקה אשר ישתה דרשי' בת"כ יכול מי תותים ומי רמונים תלמוד לומר אשר יבוא עליו מים מה מים שאין להן שם לווי אף כל שאין לו שם לווי יצאו אלו ומדלא ממעטינן אלא הני דאית להו שם לווי משמע דכל תולדות המשקין שאין למשקין שם לווי מתטמאין ומכשירין אע"פ שהתולדות יש להם שם לווי ואשכחן נמי בתולדות מים דאיקרו מים כדאמרינן בתוספתא דשבת מנין לדמעת העין דאיקרי משקה דכתי' ותשקמו בדמעות שליש ומי האף דכתיב ועפעפינו יזלו מים אבל היוצא מן הבהמה ומלח שנמחת הוו כמי פירות כדתניא שלהי תוספתא דמסכת מכשירין דם קילוח אינו מכשיר כדאמ' פרק ב' דחולין דף ל"ה ונתז דם על האוכלים ונתקנח בין סימן לסימן תולין לא אוכלין ולא שורפין כדאמרינן נמי התם דתולדות דדם הקז ודם שחיטת בהמה חיה ועוף טהורים השותת ולא המקלח וכן דם היוצא עם הליחה וכו' אינו מכשיר כדתנן לכולהו הני פרק ו' דמכשירין ודם שרץ כבשרו מטמא ולא מכשיר כדתנן נמי התם ופרק קדשי מזבח דמעילה וילפינן לה התם מדכתיב וזה לכם הטמא להביא דמו שיטמא

כבשרו יכול יכשיר את הזרעים תלמוד לומר לכם לכם הוא מטמא ואינו מכשיר. מי החלב הוי תולדות חלב אע"ג דלענין בשול בשר בחלב אינן כחלב הכא תולדות הוו כמשקין כדילפינן וחלב שאין צריך לו וחלב זכר אינו מכשיר וכן חלב בהמה וחיה היוצא שלא לרצון כדתנן נמי התם פרק ו' דמכשירין וכו'.

הלכה ה

המשקין שיוצאין מן הטמאין שהן אבות הטומאה בזוב הזב ושכבת זרעו ומימי רגליו מטמאין בלא הכשר שהכשר והטומאה באין כאחד וכדילפינן פרק דם הנדה דהני משקין מטמאין וכדילפינן בדוכתיה ולענין הכשר לא גרעי מתולדות מים דאמרינן לעיל דמכשירין כמי רגלים והני אחריני.

הלכה ו

משקין היוצאין מטבול יום אינם מכשירין אלא לרצון הזיעה וליחה סרוחה ורעי ומשקין בן ח' והשותה מי טבריה אף על פי שיוצאים נקיים אין מכשירין ולא מטמאים כדתנן נמי התם.

הלכה ח

השותה שאר משקין ויצאו הרי הן משקין כשהיו דאין שאר משקין טהורים בטבילת הגוף דמים טמאים לחוד הוא דאם טבל והקיאן טהורים דנטהרו בטבילת הגוף כדתנן בסוף מקואות משום דמים יש להן טהרה במקוה מה שאין כן בשאר משקין שאפי' טבל והקיאן טמאים ומים טמאים נמי אם הקיאן קודם טבילה טמאים דאף על פי שטבלה טומאתן בתוך מעיו חזרו וטמאו במגע כשיצאו.

הלכה ט

בא במים שאובין והזיע זיעתו טמאה דמחמת המים היא וכדתנן פרק שני דמכשירין. זיעת בתים וכיוצא בהם אף על פי שהם טמאים זיעתן טהורה כדתנן ריש פרק ב' דמכשירין ומרחץ טמא זיעתה טמאה כדתנן נמי התם מרחץ טהור זיעתה מכשרת הפירות שהכניסו בה כיון שהיא טהורה שהיא ממי מעיין וכן מים שנתכנסו במים שהכניס בה זיעת הבית שמחמת הבריכה הטמאה טמאה. וב' ברכות בבית אחד טמאה ואחד טהורה המזיע בבית אזלי' אחר הקרובה לו כדתנן נמי התם.

הלכה יג

המוהל בשמן כדאמרינן בשבת פ' חבית ומשקין המנטפין מסלי זתים וענבים אינם משקה עד שיערה לכלים כדאיתא התם פ"ה דמכשירין.

הלכה יד

השוקל ענבים בכף מאזנים הנוטף אינו משקה עד שיכניסנו לכלי וכדתניא בתוספתא דפרק ששי דמכשירין הדורך ענבים של תרומה בחבית טהור אף על פי שהיין צף כיון שאינו נמשך וכן הגוי אינו חושש משום יין נסך כדתניא התם בתוספתא דמכשירין.

הלכה טז

משקה בית המטבחיים שבעזרה והוא דם הקדשים והמים שמשתמשין בהם בעזרה טהורין לעולם ואינם מתטמאים ולא מכשירין כדתנן פרק בתרא דעדיות משקה בית מטבחיים דכן דהיינו מטומאת משקין ושאין מכשירין ומייתי לה פרק קמא דע"ז ופרקא קמא דפסחים וכרב פפא דאמר אפילו למאן דאמר טומאת משקין דאוריתא משקה בית מטבחים הלכתא גמירי לה ואף על גב דהאי מימרא דרב פפא סלקא בקשיא אפילו הכי איפשר דהוי הלכתא שהרי כתוב בספר כריתות בשער ג' סימן ע"ב כל מקום שנאמר קשיא הדבר תלוי ועומד ע"כ וכן נראה מדכלל דם קדשים בהדי משקה בית מטבחים דכן ודם מדאוריתא הוא דאינו מכשיר כדילפינן ריש פרק כל שעה ובפרק ב' דחולין מדכתיב על הארץ תשפכנו כמים דם שנשפך כמים מכשיר ושאינו נשפך כמים אינו מכשיר וא"כ דם קדשים שנשחטו בעזרה אינו מכשירן עד שיפלו עליהם משקין חוץ לעזרה דלא מיקרו משקה בית מטבחים וכו'.

הלכה יז

פרת קדשים שעברה בנהר ונשחטה בעזרה אם עדיין משקה טופח עליה הרי זה מוכשרת כדאמר שמואל סוף פרק קמא דפסחים והיינו משום שאי אפשר שלא יפלו מן המשקה על הבשר כשהוא מפשיט א"נ דיש שומר להבשר ובכל העור באו מים כמו שפי' התוספות שם פרק קמא ולפיכך אם נמצאת מחט טמאה בבשר טמא. וכן אם היתה הפרה חסומה כשנכנסה לירושלם אף על פי שאין המחט ידועה הבשר טמא מפני שנגע בכלים שחוץ לירושלם דהוו להו ספק כלים של מקומות אחרים דגזרו עליהם טומאה מדרבנן כדאוקימנן סוף פרק קמא דפסחים. ואם נמצאת המחט בפרש הבשר טהור כדתנן נמי התם פרק שני דעדיות וכו' וחבת הקדש נמי מכשרת לטומאה וכתב הרב שהוא מדבריהם ובפרק שני דחולין ילפינן לחבת הקדש דמכשר מדכתיב והבשר כל טהור וגו' והאי והבשר יתירא הוא דהא רישיה דקרא בבשר משתעי לרבות עצים ולבונה דלאו בני אכילה נינהו אלא חבת הקדש מכשרתן ומשויא להו אוכל ואף על גב דחבת הקדש מכשרת מדאוריתא אפ"ה נפקא מיניה מהא דאמרינן משקי בי מטבחים דכן דאם לא דכן ומכשרי יש כמה דברים שמביאין בעזרה דלא שייך בהו חיבת הקדש

כגון בבכורים או חולין שאוכלין בעזרה כדי לאכול המנחה או הזבח על השבע כמו שכתבו התוספות דפסחים ופרק ב' דחולין:

פרק יא

הלכה א

הבוצר ענבים לא הוכשר והוי מי"ח דבר שגזרו בית שמאי ובית הלל כדאי' פרק קמא דשבת. והכשר זתים משעת גמר מלאכה הוי נמי מדרבנן וכן כל שאר הפרק מדרבנן בטהרות פרק עשירי ופרק אחד עשר ופרק תשיעי ופרק ששי משנה ותוספות ושבת פרק חבית:

פרק יב

הלכה א

הכשר אוכלין במים ילפינן להו בפרקא קמא מדכתיב וכי יותן מים על זרע וגו' היינו אחר שנעקרו כדאמרינן התם וכן לרצונו דבעי' כי יותן דומיא כי יתן כדאמרינן התם וכל לרצון בין בתחלה בין בסוף הוכשר כדתנן ריש מכשירין דכל דניחא ליה בין בתחלה בין בסוף הוכשר וקרינן ביה כי יתן אי נמי כיון דכתיב כי יתן וקרינא כי יותן משמע תרוייהו לרצון ושלא לרצון והיינו כהאי גוונא אבל שלא לרצון כטומן פירות במים מפני הגנבים לא כדתנן נמי התם פרק קמא.

הלכה ג

משקין שנתלשו מן הקרקע שלא לרצון אין מכשירין אפילו נגעו אחר כך באוכלין ברצון וקערה שכפאה על הכותל בשביל שלא ילקה הכותל אינם כתלושין וכדתנן פרק רביעי דמכשירין ומייתי לה פרק חמישי דחולין ואיבעיא לן התם תלוש שחברו לענין הכשר ואמרינן תנאי היא אי הוי מחובר אי הוי תלוש דאי אחשבינהו לגשמים בירידתן לצורך שום דבר תלוש ואחר כך נפלו פירות לתוכן אף על פי שלא ידע הוכשרו כדתנן ריש מכשירין כל שתחלתו לרצון וכו' ואי אחשבינהו בירידתן לצורך דבר מחובר לא מכשרי וכדתניא בת"כ אשר יבא עליו מים אין לי אלא מים וכו' יכול אפילו הן בבורות וכו' תלמוד לומר כלי אין לי אלא בכלי מנין לגבל בהן את הטיט ולכבס בהן את הכלים תלמוד לומר בכל יטמא יכול אפילו בבורות וכו' תלמוד לומר כלי מה כלי מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע אף כל וכו' יכול אפילו חישב עליהם שירדו בבורות וכו' יהיו מכשירין תלמוד לומר אשר ישתה אין לי אלא שמלאן לשתיה מנין שאם חישב עליהם

להדיח עצים ואבנים ת"ל מים אלמא אחשבינהו לצורך תלוש מכשרי לצורך מחובר לא מכשרי אלא אם כן ניחא ליה בנפילת הפירות לתוכן דהיינו הדר אחשבינהו לתלוש דהא דאמרינן בפסחים מחוברין מכשירין היינו דניחא ליה שיפלו פירות לתוכן וכשכפה קערה בשביל שיודח הכותל הוי בכי יותן כדיוקא דסיפא דמתניתין דהכופה קערה וכו' כיון דאחשבינהו לצורך הכותל אף על גב דהוי מחובר וכותל מערה שאינו של בנין המים שבה אינם כתלושין כדאמרי' התם וכו'.

הלכה ד

השותה ועלו מים בשפמו ובפיו הוו תלושין לרצון כדתנן ריש פרק ד' דמכשירין דכיון שאין המים נכנסים לפיו אלא אם כן נוגעין בשפמו אחשבינהו והרי הן בכי יותן וכן הממלא בחבית המים שאחריה ובחבל שהוא לצרכה הרי הן בכי יותן כדתנן נמי התם ואם נתנה תחת הצנור מים שעל גבה ושעל החבל אינם בכי יותן כדתנן נמי התם פרק ד' וכו'.

הלכה ו

מי גשמים שירדו על מי שהיה אב הטומאה והתיזם מעליו בכל כחו טהורים כדאסיק' בכריתות פרק אמרו לו ואינם מכשירין כיון שאינן תלושים עליו לרצונו ואם ניער הוי לרצונו כדתנן התם פרק ד' דמכשירין.

הלכה ז

ודין חבית ועריבה ומטביל כליו ופירות שנפלו ונותן פירות לתוך המים וקופה מלאה פירות הכל פרק רביעי דמכשירין משנה ותוספתא וכל שהוא לרצון מכשיר מדאוריתא כדילפינן מכי יתן וכו':

פרק יג

הלכה א

דיני פרק זה כולן מכשירין פרק ראשון ושלישי ורביעי ופרק אמרו לו והכשר שמרי תרומה פרק המוכר פירות וכל לרצון מכשיר כדא':

פרק יד

הלכה א

פירות שירד הדלף לתוכן (וז') הוכשרו כחכמים דפליגי אתנא קמא פרק ה' ובספרי הרב כתוב לא הוכשרו ונראה שהוא טעות סופר וכל דיני הפרק מכשירין פ"ג וד' וה' וו' ופרק ג' דטבול יום ופ' העור והרוטב הכל לרצון מכשיר כדילפי':

פרק טו

הלכה א

מים שבכלים מתטמאים ומטמאים אוכלים ומשקין מדרבנן בין לרצון בין שלא לרצון אבל שבקרקעות שאין בהם ארבעים סאה אין מתטמאין ואין מטמאין אלא לרצון כדתנן ריש מקואות במעלה ראשונה דשש מעלות דבמקואות דמדאוריתא אין מים מחוברין לקרקע מקבלין טומאה כדכתיב אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור אבל שאר משקין הרי הן בקרקע כמו שהן בכלים דין אחד הוא ליטמא מדאוריתא ומדרבנן. ודיני כל הפרק במסכת מקואות ותוס' דילה ות"כ ופרק שמיני דכלים:

פרק טז

הלכה א

אוכלין שהן בחזקת מוכשרין הרי הן בחזקת טומאה שהכל ממשמשין בהם וכל דיני הפרק מכשירין ותוס' דיליה ופרק הלוקח בהמה בבכורות וירושלמי דתרומות ופרק קמא דשבת ופ' קמא דנדה ות"כ ופרק קמא דראש השנה.

הלכה ח

וכל טומאה וטהרה אינה לענין מקדש וקדשיו ומעשר שני ותרומות שהזהירה תורה עליו מליכנס טמא למקדש או מלאכול קדש או תרומה ומעשר בטומאה אבל חולין מותרין באכילה ושתיה בטומאה מדכתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל ובענין קדשים משתעי קרא משמע דבחולין מותר. וכן מותר אדם להתטמא בכל טומאה מדהזהיר הכתוב את הכהנים ואת הנזיר מכלל דשאר העם מותרים ואף כהנים ונזיר לא הוזהרו אלא מטמא מת כדילפינן בדוכתי' דכתיב לנפש מת וגו'.

הלכה י

וכל ישראל מוזהרים ברגל להיות טהורים ליכנס במקדש ולאכול בקדשים כדכתי' ובנבלתם לא תגעו ותניא בת"כ ומייתי לה פרק קמא דראש השנה יכול יהו מוזהרים

ישראל על מגע נבלה כדכתי' ובנבלתם לא תגעו תלמוד לומר אמור אל הכהנים בני אהרן מוזהרים בני ישראל אין מוזהרים וכו' אם כן מה תלמוד לומר ובנבלתם לא תגעו ברגל כדרבי יצחק דאמר חייב אדם לטהר עצמו ברגל שנא' ובנבלתם וגו' ואם ניטמא אינו לוקה מדכתיב ולאלה תטמאו כדתניא בת"כ ואף על פי כן פרישות הטומאה מביאה לידי טהרת הגוף וקדושת הנפש וכתיב והתקדשתם והייתם קדושים וגו':